

Hederne op. Det skal jeg, som sagt, sige lidt mere om siden.

For at forebygge enhver Misforstaaelse bliver jeg nødt til at sige et Par Ord om det Selskab, jeg har den Ære at være Formand for, nemlig Dansk Opdyrknings-selskab, som det ærede Medlem, saa vidt jeg husker, ogsaa har omtalt i de Udtalelser, han har været fremme med. Ovre i Jylland findes der endnu adskillige Steder ret betydelige samlede Hedearealer. Spredt rundt omkring ligger der flere Hundrede Tusinde Tønder Land, men der ligger ogsaa enkelte Steder ret betydelige samlede Arealer, saaledes oppe ved Bur mellem Lemvig og Holstebro. Der ligger saadant noget som 5 000—6 000 Tdr. Land hede- og kæragtige Arealer samlede i et Stykke, og det er saa uhyre vanskeligt at faa begyndt saadant et Sted, thi ingen kan være tjent med at være den første, som bygger derude, Vejforholdene er ikke i Orden, det vil være saare vanskeligt at faa Mælken leveret til Mejeriet, og der er heller ikke let Adgang til Skole. Da Hedeselskabets Repræsentantskab for nogle Aar siden holdt sit Repræsentantskabsmøde i Holstebro, var det netop ude for at se paa dette store Areal og foretog en Køre tur gennem Arealet. Fra adskillige Sider blev der saa rettet meget kraftige Henvendelser til mig om at søge danne et Aktieselskab med den Opgave at faa slaaet Hul i dette store Hedeareal, saa at det efterhaanden kunde komme ind under Kultur. Jeg gjorde Indvendinger derimod af personlige Grunde, jeg havde i Virkeligheden saa lidt Tid til Raadighed, men det endte dog med, at jeg maatte love at gøre et Forsøg paa at danne et saadant Selskab. Saa kom imidlertid Kri-gen med sine Vanskeligheder, og derfor trak det noget i Langdrag, men i April 1917 lykkedes det at faa stiftet det Selskab, som hedder Dansk Opdyrknings-selskab. Jeg skal læse § 3 i Loven op, den Paragraf, der omhandler Selskabets Formaals, den lyder saaledes: „Selskabets Formaals er gennem Erhvervelse, Opdyrking og Afhændelse af Hede, Eng, Mose og lignende Arealer i Danmark at søge udnyttet Landets naturlige Frugtbarhed fuldt ud og knytte den unge Arbejds-kraft til Fædrelandet, idet Ledelsen af Foretagendet skal have for Øje samtidig at forrente den indskudte Kapital paa forretningsmæssig forsvarlig Maade“. Jeg tror ikke, der fornuftigvis kan indvendes noget imod det Formaals, som dette Selskab har, og jeg tror ogsaa, det i hvert Fald hidtil

har virket efter sit Formaals. Jeg skal endvidere oplyse, at det ogsaa har baaret nogen Frugt, idet der nemlig er taget fat, saa godt som man nu har kunnet under disse vanskelige Forhold, paa Bearbejdningen. Det har bevirket, at der f. Eks. ved Bur har rejst sig flere nye Hjem, ikke paa de Arealer, vi nu har, fordi de i Virkeligheden ikke er færdige dertil, men der er kommet Arbejder i Gang ude i Eggen i det hele; og naar først nogen begynder at røre sig, kommer der altid andre til, og der er kommet et Mergelbanespor igennem Eggen, saa Betingelserne i Virkeligheden nu er tilvejebragte, saaledes at Landmændene deroppe selv kan arbejde videre, og det er denne Fremgangsmaade, som jeg anser for at være den bedste. Jeg kan altsaa sammenfatte denne min Opfattelse i al Korthed deri, at det er ret vanskeligt for et privat Selskab at drive den Slags Ting; det er endnu vanskeligere for Staten, og det vil give Tab, ikke alene for Staten, men Jorden vil tillige blive for dyr for dem, der skal overtage den bag-efter.

Nu kommer jeg til det, jeg nævnede kort før: Det er ikke den Vej, man skal gaa, men det er de tusinde Hjem ude omkring i Landet, som skal støttes i deres Bestræbelser for at opdyrke disse Hedearealer, hvorved de dyrkede Arealer efterhaanden udvides og derefter bliver udstykket, saa der stadig kan komme flere og flere til at bo saadanne Steder. Den Støtte, Staten derved yder dette Arbejde, er af stor Betydning, det er i Virkeligheden en produktiv Virksomhed, den derved støtter, og de Penge, Staten giver ud dertil — det er for øvrigt ikke mange —, har sikkert baaret gode Frugter. Jeg kan nævne et ganske enkelt Eksempel. Da Hedekommissionen var paa Rejse i August Maaned, gjorde vi blandt andet Ophold ude i Nørre Lem ved Ringkøbing, hvor der boede en Husmand, som hed Villars Knudsen. Denne Husmand er nu 60 Aar, og han var nu i Gang med at opdyrke den tredie Hedelod; han havde opdyrket to i Forvejen, som han havde afstaaet til sine to Sønner, og var nu, som sagt, i Færd med at opdyrke den tredie. Der blev sagt til ham, at det var et forfærdelig stort Slid, hvortil han saadan halvt undskyldende bemærkede: „Ja, men det har A altid haft saadan Lyst til“. Og det er netop Sagen, at disse gode Mennesker, der arbejder derude, har Lyst til at forvandle Lyngen til frugtbart Agerland, og det er disse Bestræbelser, man bør støtte,